Leer | Vraag | Ontmoet | Lees | Doe

Werkplaats voor het Leven

Brunssum | 2 december 2025

de Bibliotheek
Mijn Streek

Mijn Streek Bibliotheek

In Brunssum

Brunssum | 2 december 2025

de Bibliotheek
Mijn Streek

Onderwerpen

- Bibliotheekwet
- Bibliotheekconvenant
- Ons beleidsplan
- Samenwerkingen
- Een nieuwe locatie

De Bibliotheekwet WSOB

1. **Kennis en informatie beschikbaar stellen**
   Bijvoorbeeld door boeken uit te lenen, een informatiepunt digitale overheid in te richten, en informatiebijeenkomsten te organiseren over gezondheid, vrijwilligerswerk of duurzaamheid.
2. **Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie**
   Bijvoorbeeld door taaltrainingen te geven aan volwassenen die niet goed kunnen lezen en schrijven, of om op lagere scholen een les over mediawijsheid te geven, bijvoorbeeld om nepnieuws te herkennen.
3. **Stimuleren om te lezen**
   Bijvoorbeeld door leesclubs op te zetten, voorleesmiddagen te organiseren of door ouders en medewerkers van kinderdagverblijven te stimuleren om voor te lezen.
4. **Ontmoetingen en debatten organiseren**
   Bijvoorbeeld door een themacafé, lunch, quiz of markt te organiseren. Of door verkiezingsdebatten te organiseren.
5. **Mensen laten kennismaken met kunst en cultuur**
   Bijvoorbeeld door lezingen, exposities, films, concerten, stadswandelingen, workshops en voorstellingen te organiseren.

Zorgplicht - Bibliotheekwet 2027

- **Wettelijke zorgplicht gemeenten voor genoeg volwaardige bibliotheken**
  Gemeenten en provincies moeten vanaf 2027 zorgen voor voldoende en volwaardige bibliotheken. De gewijzigde WSOB zal voor alle gemeenten gelden. De bekostiging van deze zorgplicht zal via het gemeentefonds verlopen.
  - SPUK, reeds aangevraagd en uitgekeerd.
  - Decentralisatieuitkering in 2025 en 2026
  - Daarna €2,90 via gemeentefonds (geïndexeerd)
  - Afspraken via bestuursakkoord; verplichting meerjarenbeleidsplan, financiële afspraken, kaders vanuit VNG en controle door Provincie

Bibliotheekconvenant 2024-2027

Opgave 1: Geletterde samenleving – Bevorderen geletterdheid en leesplezier.

Opgave 2: Participatie in de (informatie)samenleving – Digitale inclusie, democratie en burgerschap.

Opgave 3: Leven lang ontwikkelen – vaardigheden en blijvende inzetbaarheid

Leer Vraag Ontmoet Lees Doe

Ons beleidsplan 2025-2028

de Bibliotheek
Mijn Streek

Leer Vraag Ontmoet Lees Doe

Missie en Visie

de Bibliotheek
Kerkrade | Brunssum
Voerendaal | Simpelveld

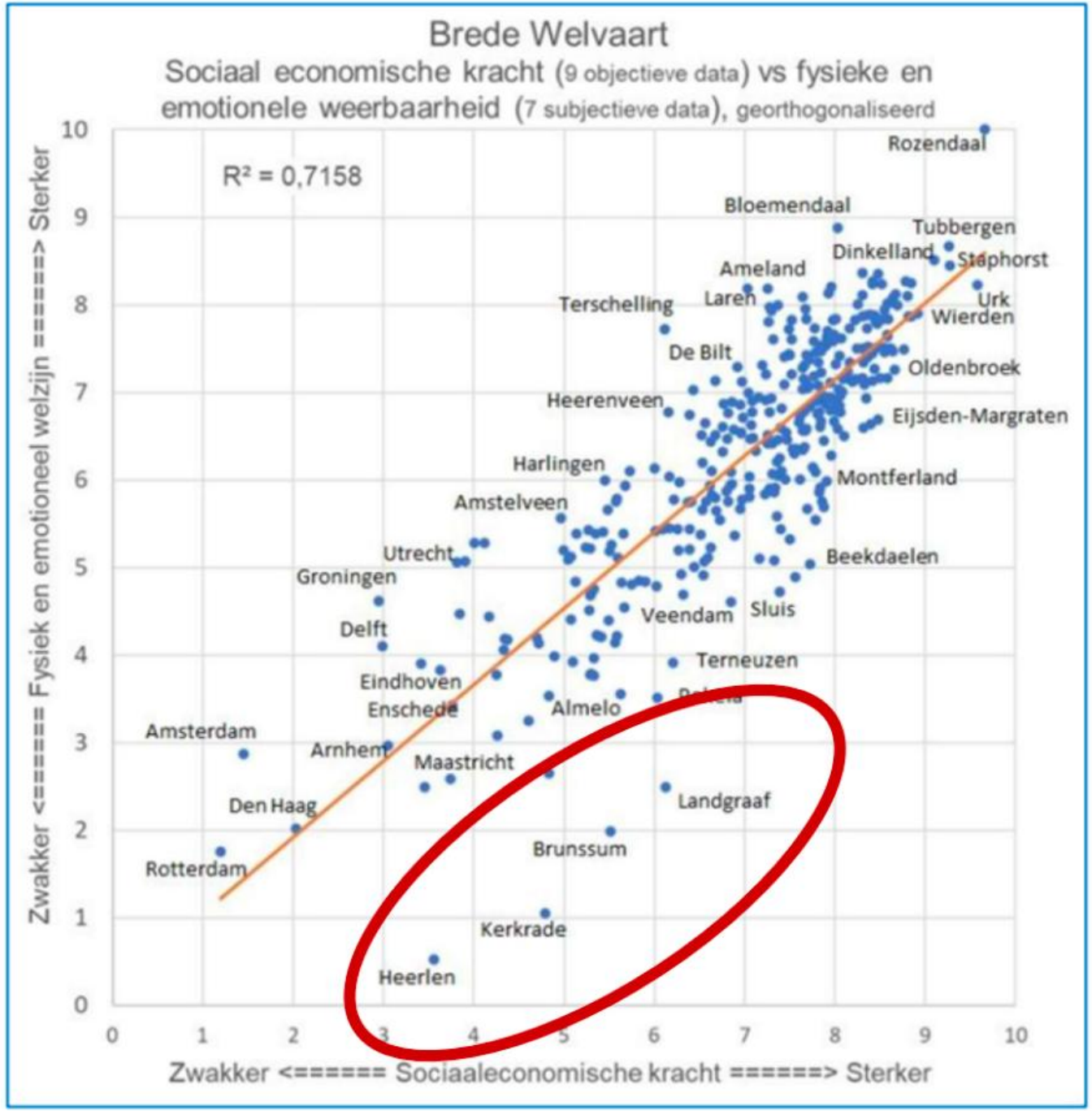
Missie

Onze missie is om kennis, cultuur en ontmoetingen te bieden die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie en economische veerkracht in onze gemeenschap.

Visie

Wij zien onze bibliotheek als een levendige plek waar mensen van alle leeftijden en achtergronden samenkomen.

Wij zijn een actieve en betrokken partner in de regio, en richten ons op de behoeften van onze gemeenschap en spelen in op de uitdagingen van deze tijd.

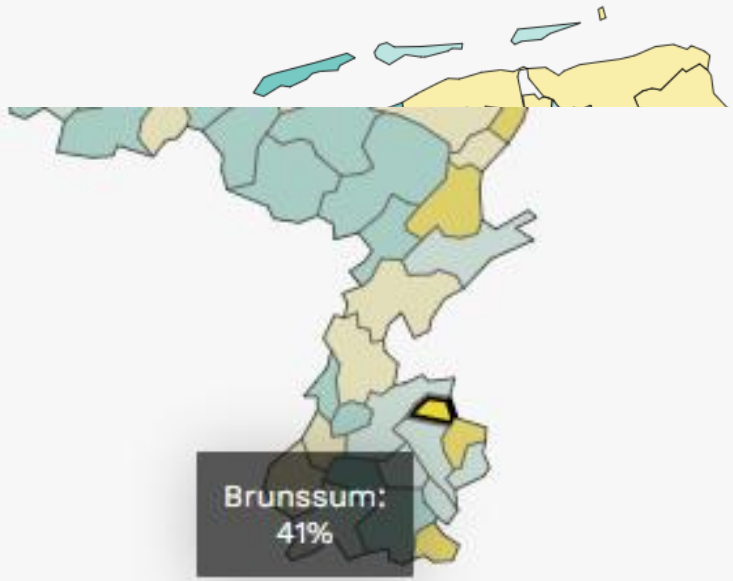
© Eric Hol, Tellers & Benoemers 2023

Aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden in dit gebied

○ Arbeidsmarktregio ◉ Gemeente ○ Wijk

Aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden

- Geen betrouwbare data beschikbaar
- Veel kleiner aandeel
- Kleiner aandeel
- Rond landelijk gemiddelde
- Groter aandeel
- Veel groter aandeel

Aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden in dit gebied

AANDEEL IN GESELECTEERD GEBIED

41% van de inwoners in het geselecteerde gebied (ongeveer 8.600 person...

VERDELING NT1 EN NT2 IN GESELECTEERD GEBIED

71% (ongeveer 6.100 personen) in het geselecteerde gebied is NT1
29% (ongeveer 2.500 personen) in het geselecteerde gebied is NT2

AANDEEL IN NEDERLAND

22% van de Nederlanders (ongeveer 2.956.200 personen) heeft beperkte ...

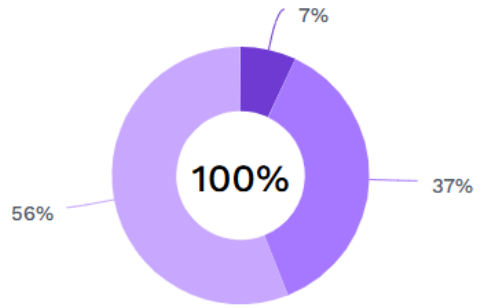
VERDELING NT1 EN NT2 NEDERLAND

58% (ongeveer 1.709.200 personen) is NT1
42% (ongeveer 1.247.000 personen) is NT2

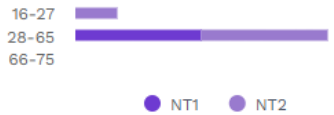
Werksituatie inwoners met beperkte basisvaardigheden

WERKSITUATIE PER CATEGORIE

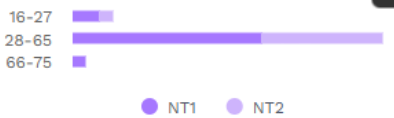
In opleiding - 7% (ongeveer 600 personen)
Werkend - 37% (ongeveer 3.200 personen)
Niet werkend, niet in opleiding - 56% (ongeveer 4.800 person...

IN OPLEIDING NAAR LEEFTIJD

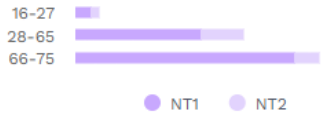
Data: CBS

WERKEND NAAR LEEFTIJD

Data: CBS

NIET WERKEND, NIET IN OPLEIDING NAAR LEEFTIJD

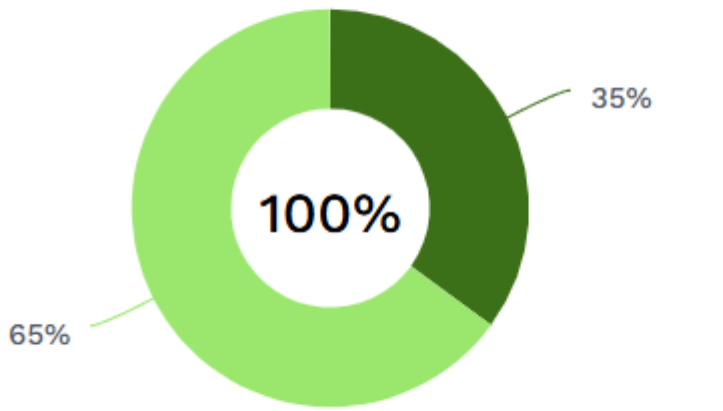
Data: CBS

Feedback

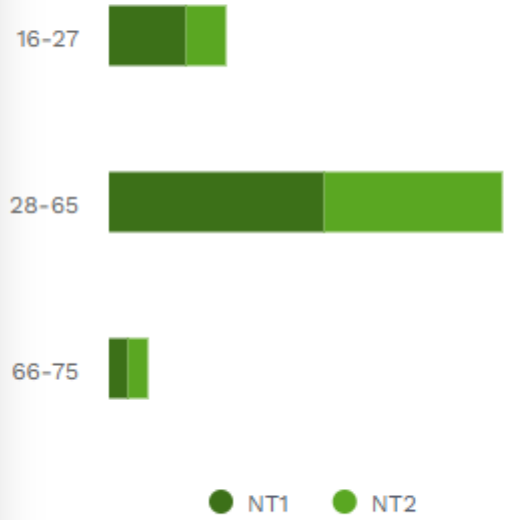
Gezinssituatie inwoners met beperkte basisvaardigheden

GEZINSSITUATIE PER CATEGORIE

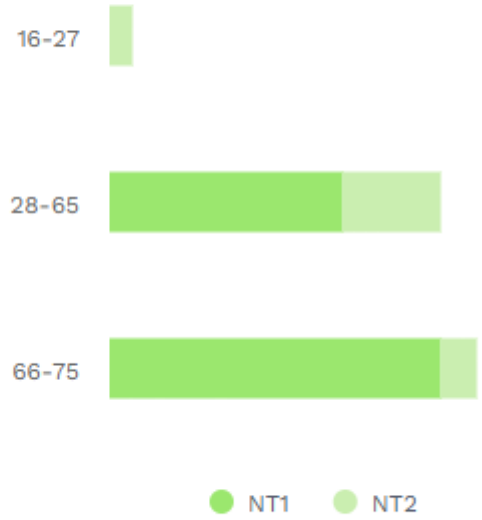
- Met kinderen jonger dan 18 jaar - 35% (ongeveer 3.000 perso...
- Geen kinderen jonger dan 18 jaar - 65% (ongeveer 5.600 pers...

MET KINDEREN JONGER DAN 18

Data: CBS

GEEN KINDEREN JONGER DAN 18

Data: CBS

Feedback

De Robuuste Bibliotheek Als Basis

Onze Mensen

- Grootste Kracht & Grootste ontwikkeling

Ons Publiek

- Data gedreven & Dichtbij

Onze Locaties

3e Plek: Bekend en bezocht

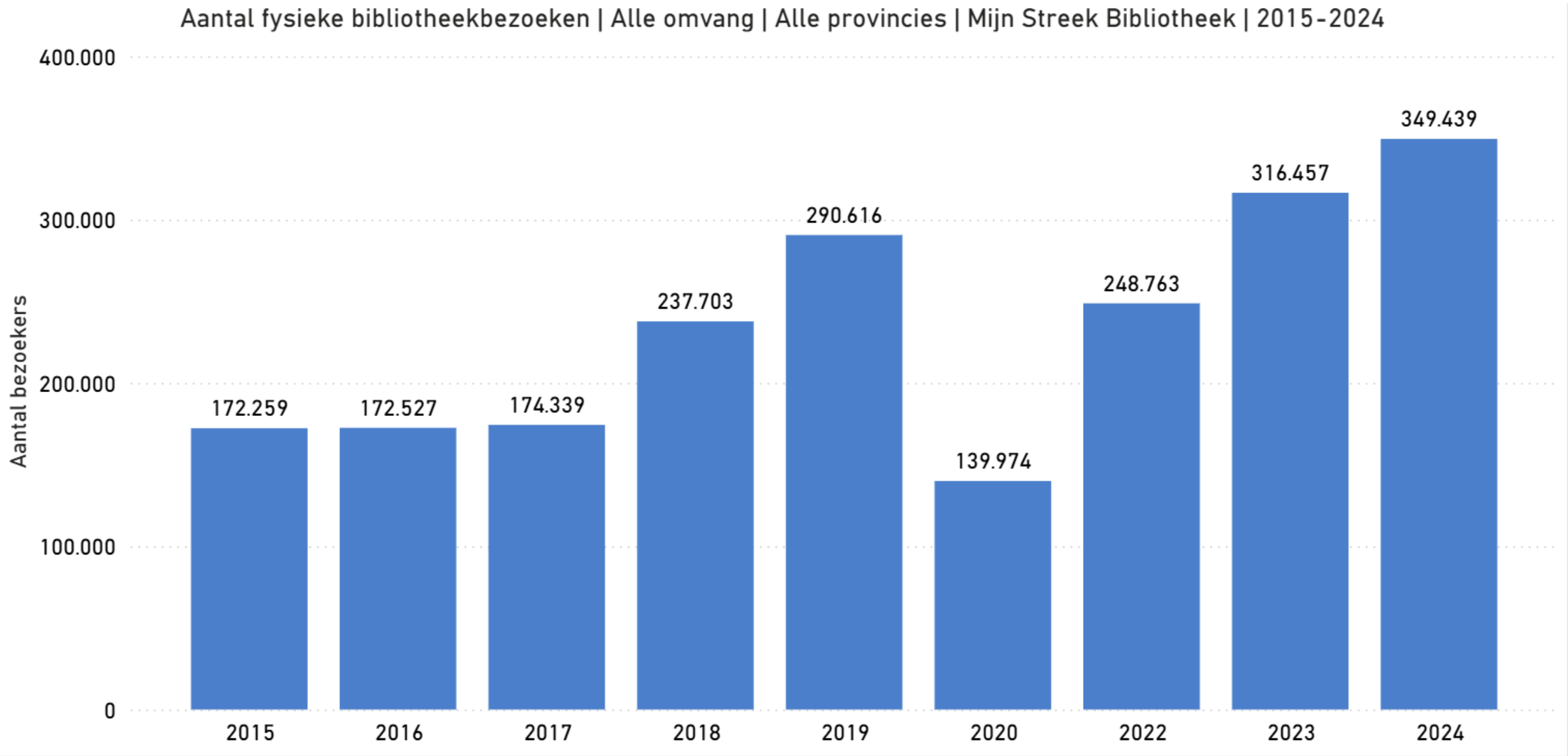
Onze Collecties

- Thematisch & Verbonden

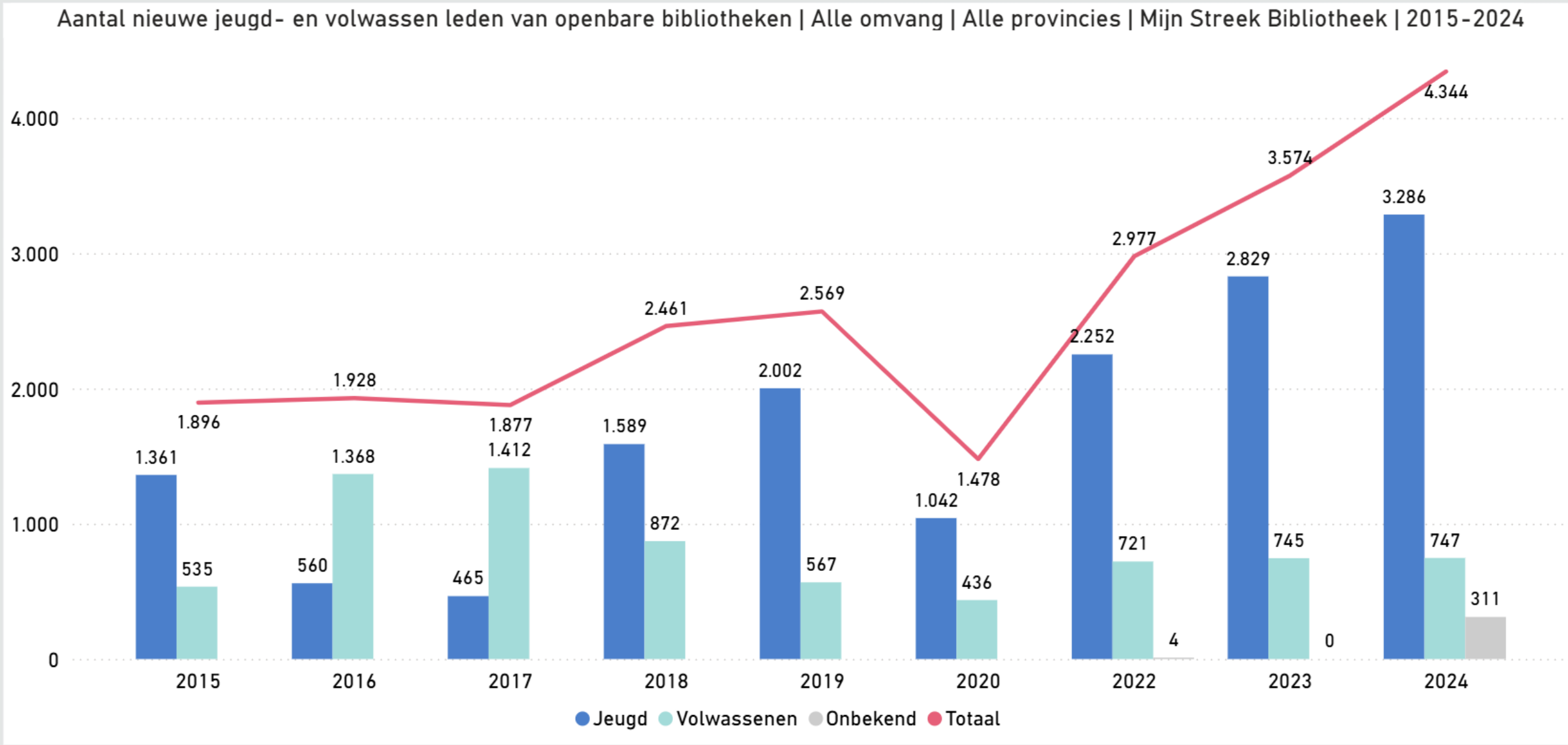
Systemen en processen

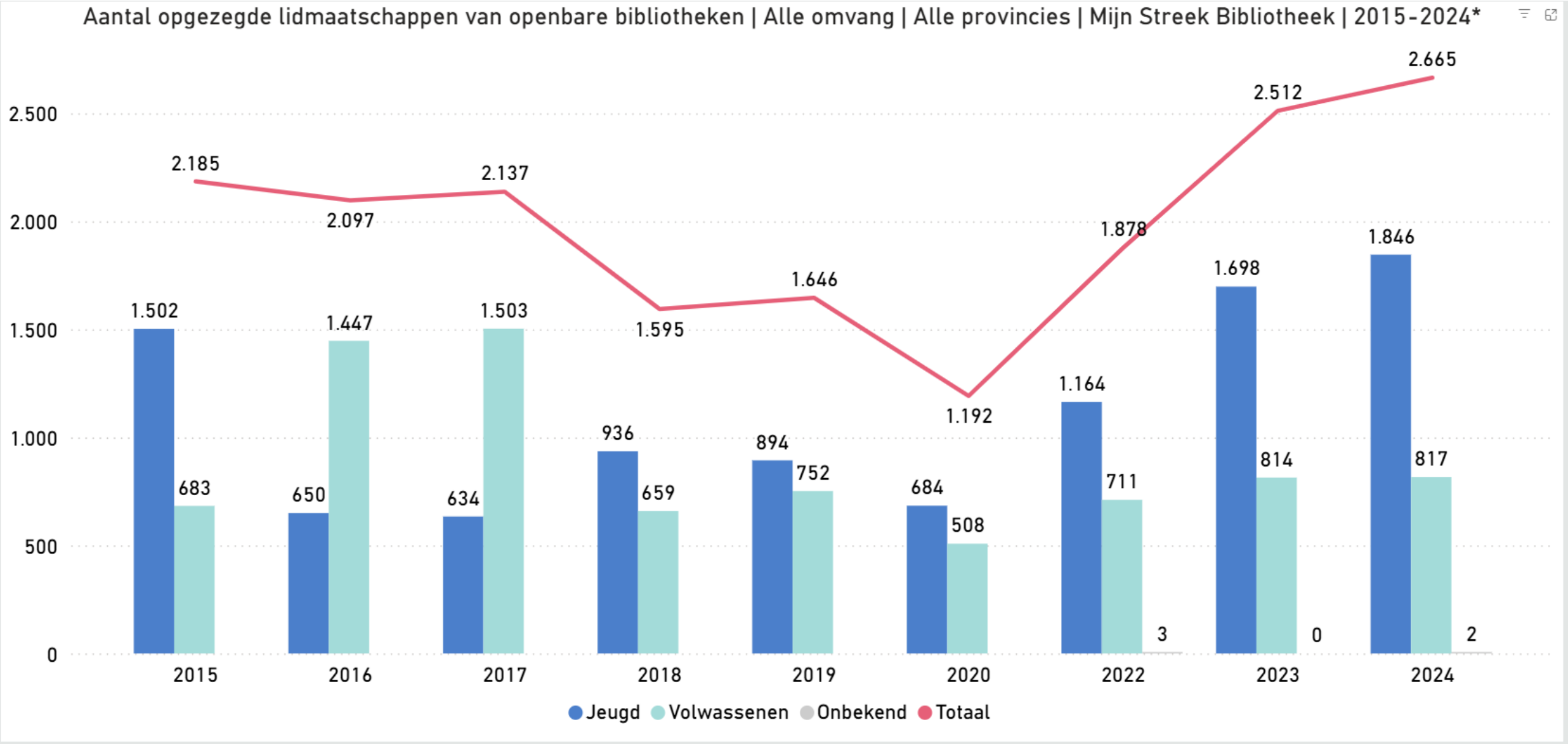
- Doelmatig, Transparant & Veilig

Aantal fysieke bibliotheekbezoeken | Alle omvang | Alle provincies | Mijn Streek Bibliotheek | 2015-2024
Aantal bezoekers
400.000
300.000
200.000
100.000
0
172.259
172.527
174.339
237.703
290.616
139.974
248.763
316.457
349.439
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2022
2023
2024

Openbare bibliotheek | Online bibliotheek

Aantal opgezegde lidmaatschappen van openbare bibliotheken | Alle omvang | Alle provincies | Mijn Streek Bibliotheek | 2015-2024*
2.500
2.000
1.500
1.000
500
0
2.185
2.097
2.137
1.595
1.646
1.192
1.878
2.512
2.665
1.502
683
650
1.447
634
1.503
936
659
894
752
684
508
1.164
711
3
1.698
814
0
1.846
817
2
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2022
2023
2024
Jeugd
Volwassenen
Onbekend
Totaal

Leer | Vraag | Ontmoet | Lees | Doe

Onze programma’s

Voortbouwend op de robuuste basis.

de Bibliotheek
Kerkrade | Brunssum
Voerendaal | Simpelveld

Geletterde Samenleving

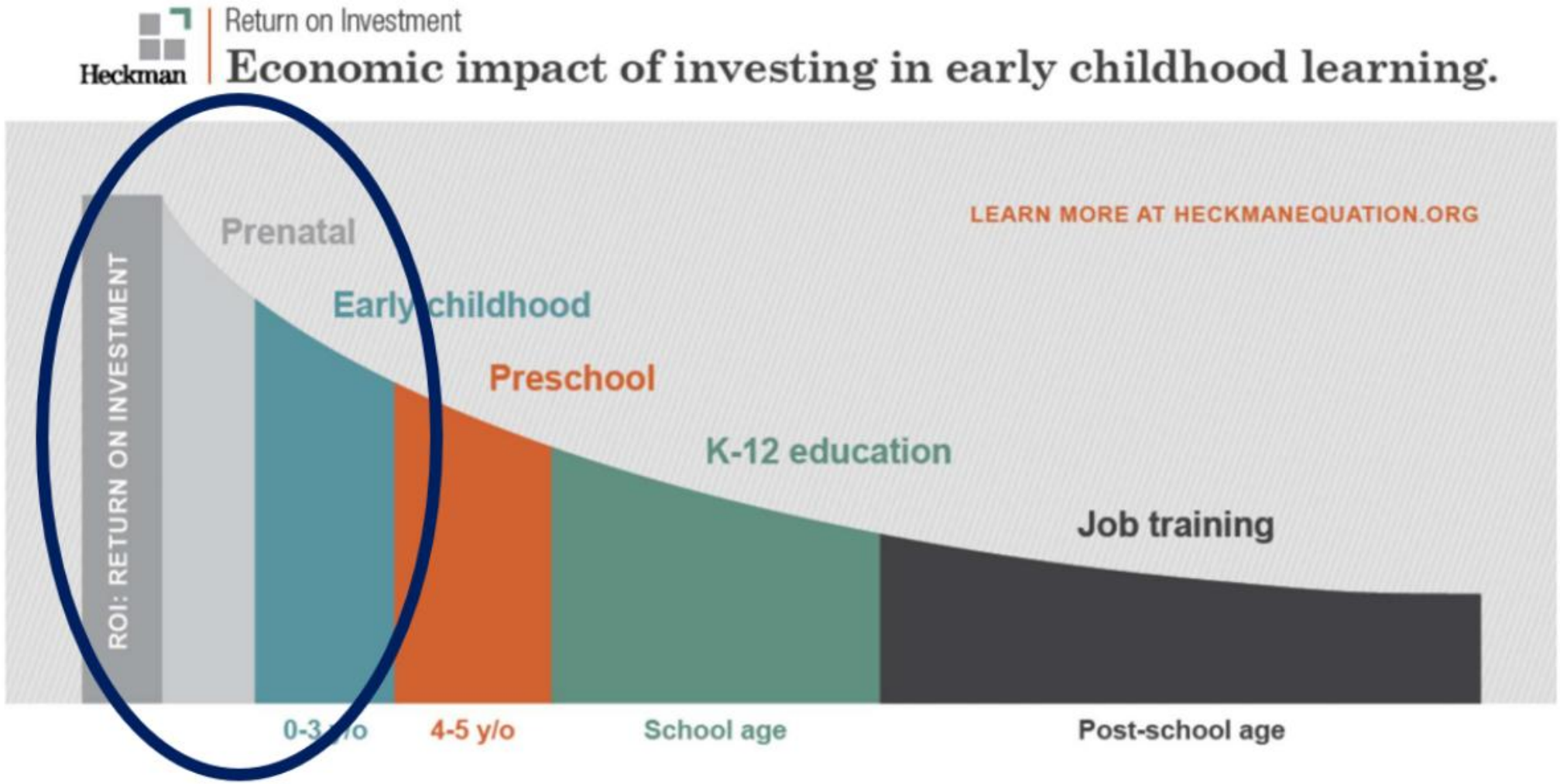
Doorgaande Leeslijn 0-18:

- Boekstart (KOV)
- De Bibliotheek op School PO
- De Bibliotheek op School VO

- Mediawijsheid en Digitale geletterdheid
- Taal en Leesplezier in de vrije tijd

James J. Heckman (*): vroeg investeren levert het grootste rendement op menselijk kapitaal, dus meeste invloed op de gezondheid en economische en sociale resultaten. Individueel én collectief.

(*) hoogleraar economie Universiteit van Chicago en Nobelprijswinnaar

Focus: Gezinsaanpak

- Van -9 maanden tot 6 jaar
- In netwerkverband met partners – Taalrijke Start
- Plek in de bibliotheek en daarbuiten
- Gezinsconsulenten Taal
  - Ouderactiviteiten (opvoeden & taal)
  - Voorleesactiviteiten
- Parkstad-brede afstemming en ondersteuning GGG

Meedoen in de informatiemaatschappij

Basisvaardigheden en Digitale Inclusie

- Taalhuis
- Taalcafé's
- Digitaalhuis
- Het Informatiepunt (inclusief IDO) en brede informartiebalie
- Cursussen: Klik & Tik, Digisterker, Digivitaler

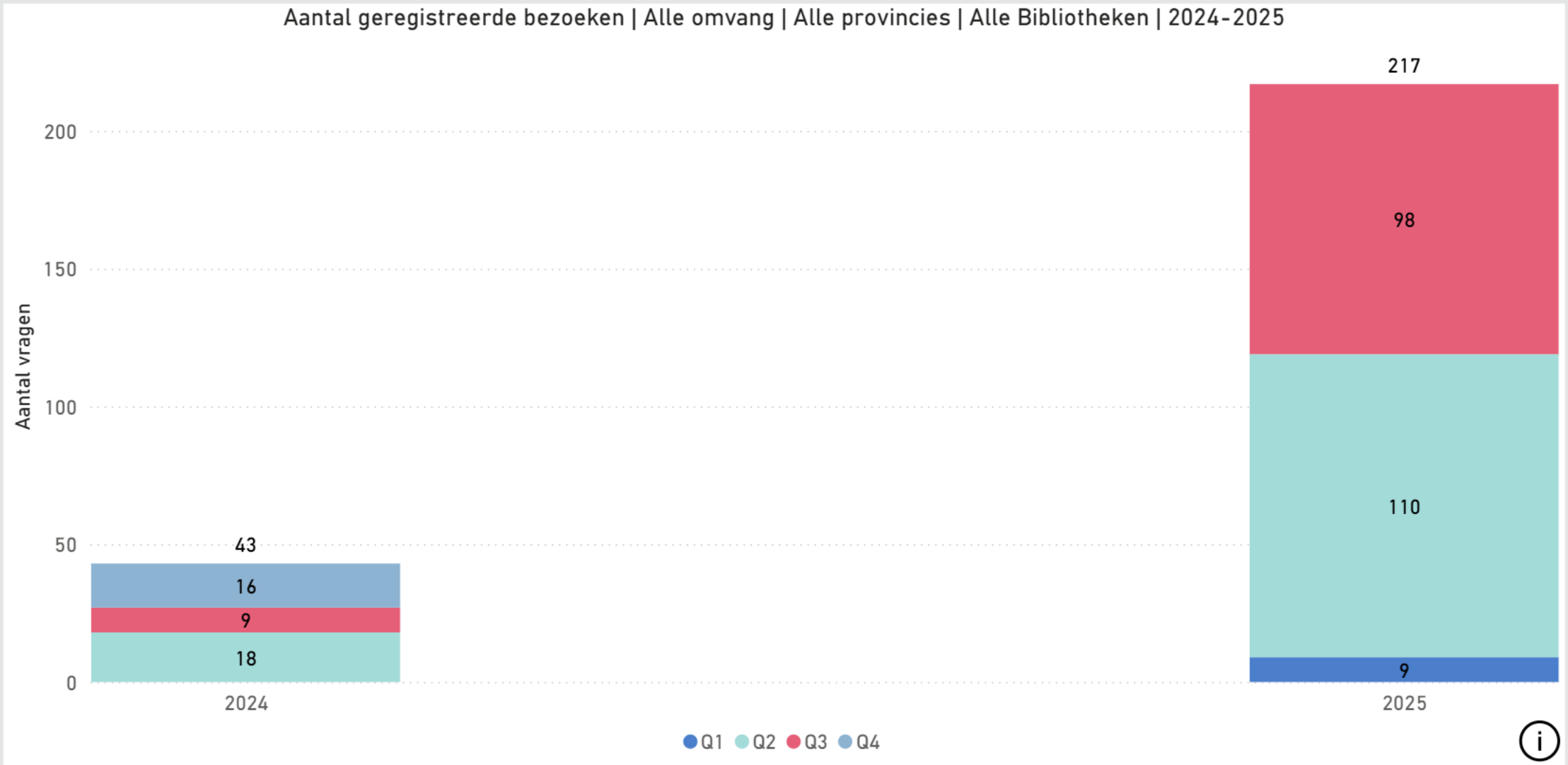
Dashboard Informatiepunten Digitale Overheid

Ontwikkeling Benchmark

Provincie: Alle | Omvang: Alle | Bibliotheekorganisatie, Locatie: Alle | Gemeente: Brunssum

Thema vraag: Alle | Type vraag: Alle | Type overheid: Alle | Organisatie: Alle | Soort locatie: Alle

Inrichting IDO's
› Locaties
› Type locatie
› Type dienstverlening
› Openingsuren
› Bemensing
Bezoeken
› Aantal bezoekers
› Vragen per bezoeker
› Leeftijd bezoekers
› Gespreksduur
Vragen
› Aantal vragen
› Thema
› Gestelde vragen
› DigiD vragen
› Type overheid
› Organisatie
Geboden hulp
› Type hulp
› Doorverwijzing
› Type doorverwijzing
› Volledigheid

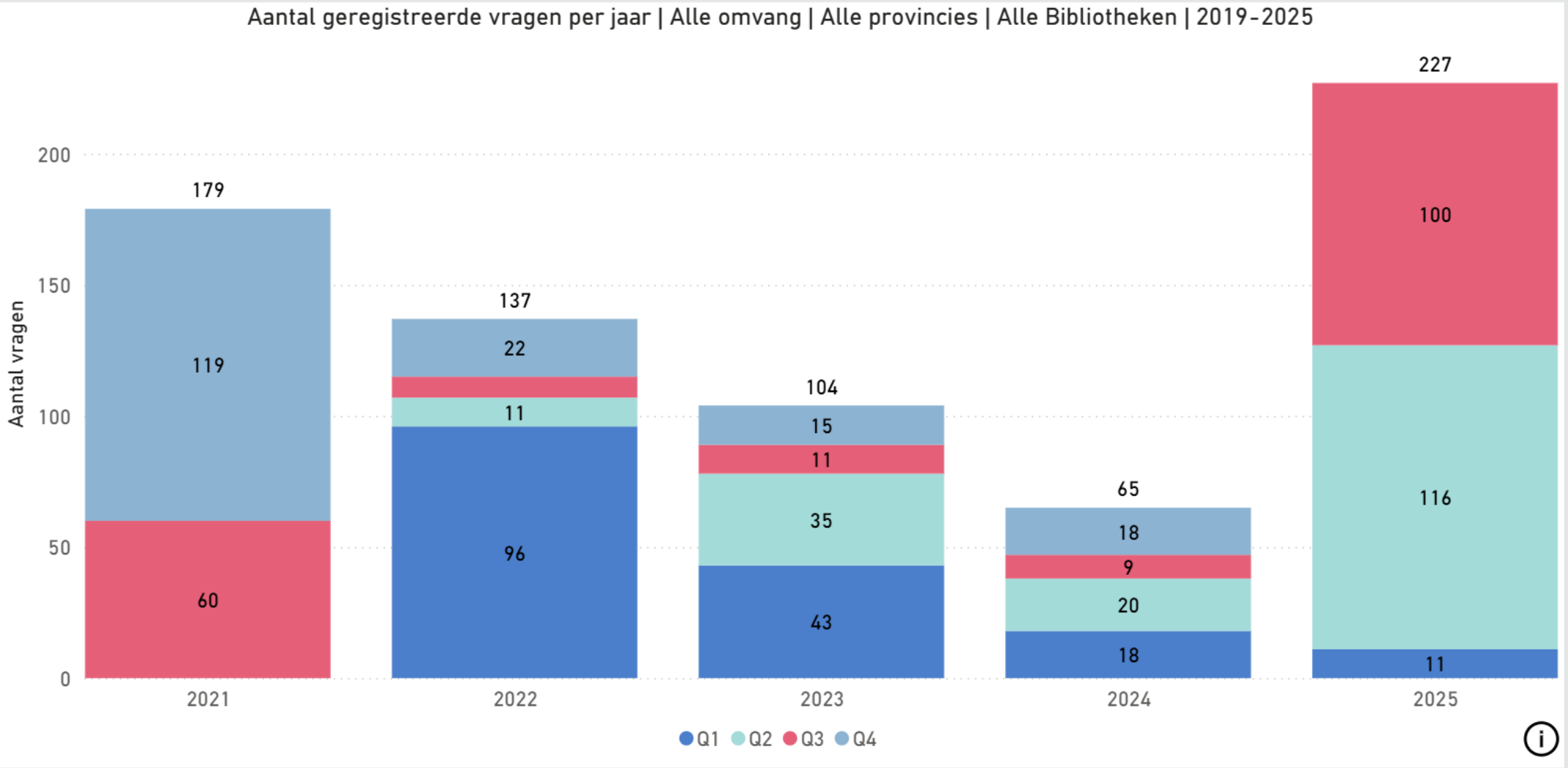
Dashboard Informatiepunten Digitale Overheid

Ontwikkeling Benchmark

Provincie: Alle | Omvang: Alle | Bibliotheekorganisatie, Locatie: Alle | Gemeente: Brunssum

Thema vraag: Alle | Type vraag: Alle | Type overheid: Alle | Organisatie: Alle | Soort locatie: Alle

Inrichting IDO's
› Locaties
› Type locatie
› Type dienstverlening
› Openingsuren
› Bemensing
Bezoeken
› Aantal bezoekers
› Vragen per bezoeker
› Leeftijd bezoekers
› Gespreksduur
Vragen
› Aantal vragen
› Thema
› Gestelde vragen
› DigiD vragen
› Type overheid
› Organisatie
Geboden hulp
› Type hulp
› Doorverwijzing
› Type doorverwijzing
› Volledigheid

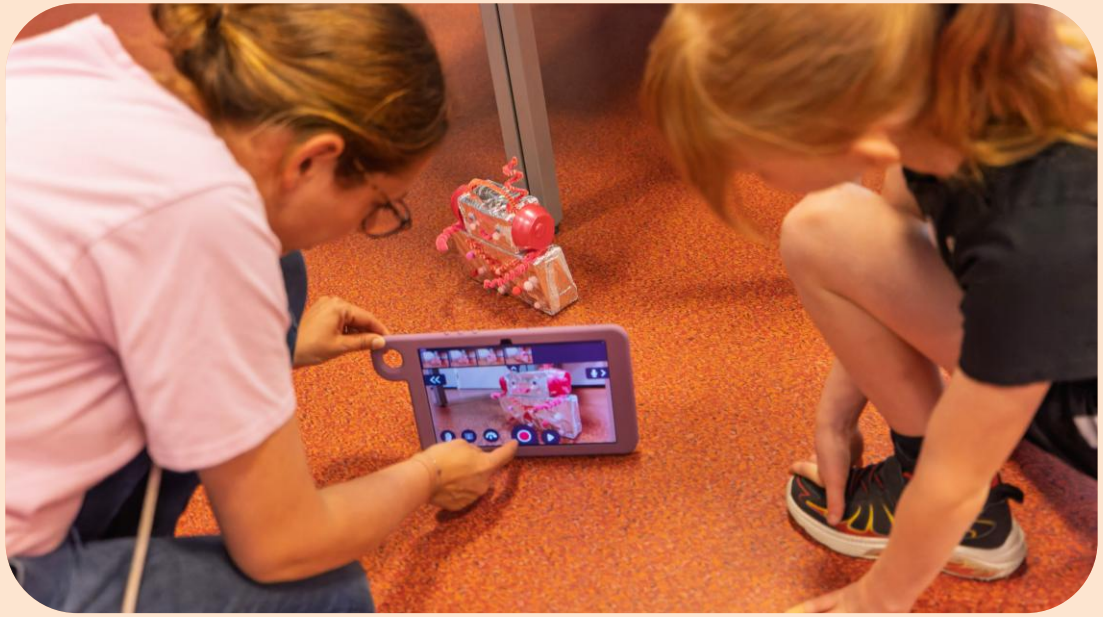

Focus: Digitaal Burgerschap

3 Kenmerken:

- Digitale Vaardigheden
- Weerbaarheid
- Participatief Burgerschap

Trefwoorden: Democratie, AI, digitale geletterdheid,

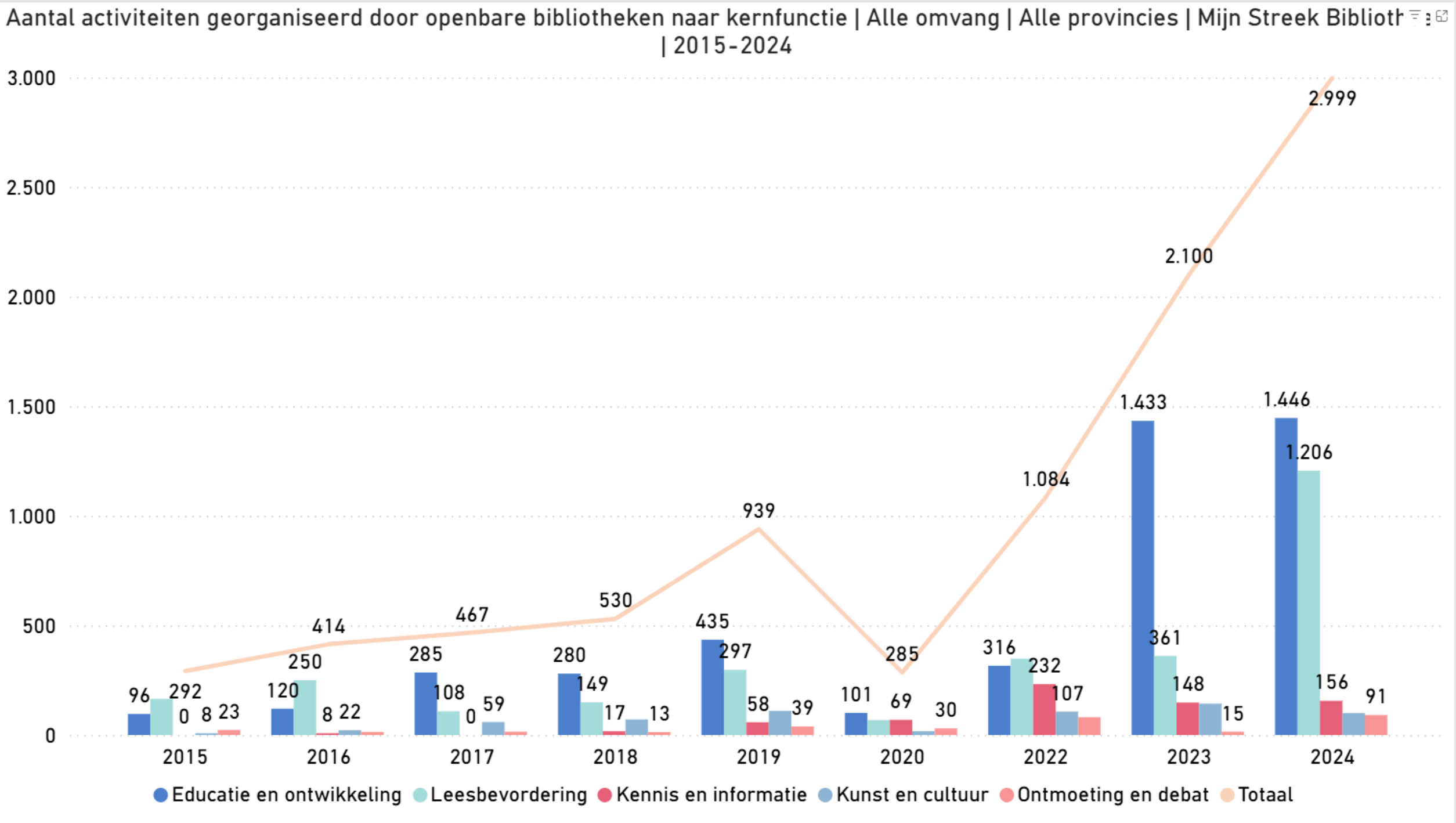

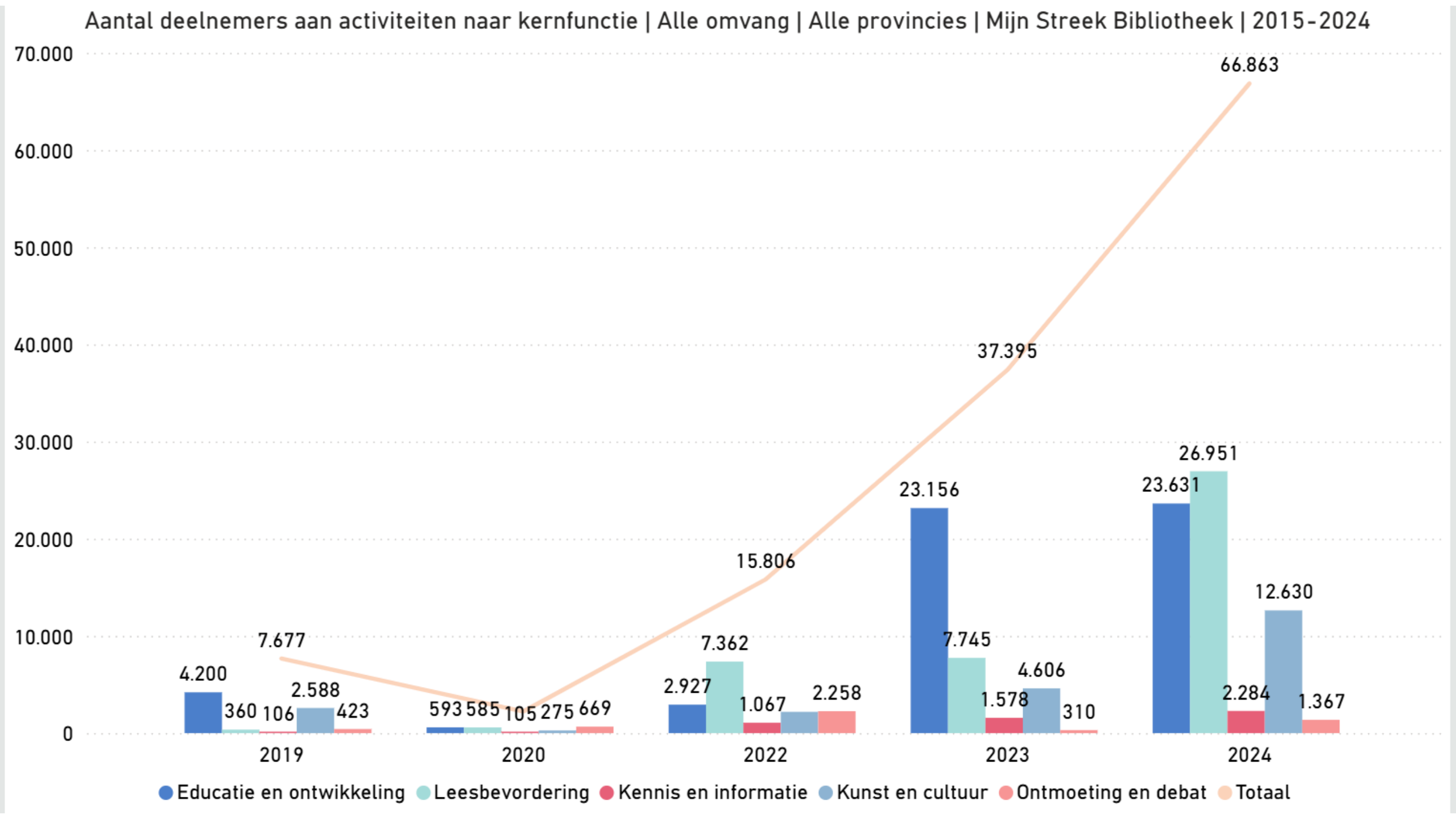
Leven lang ontwikkelen

- Nadruk op meedoen door burgers en organisaties; het bieden van een podium.
- Lezen, taal en literatuur
- Debat en ontmoeting (film, haken, Dungeons & Dragons)
- Erfgoed en geschiedenis

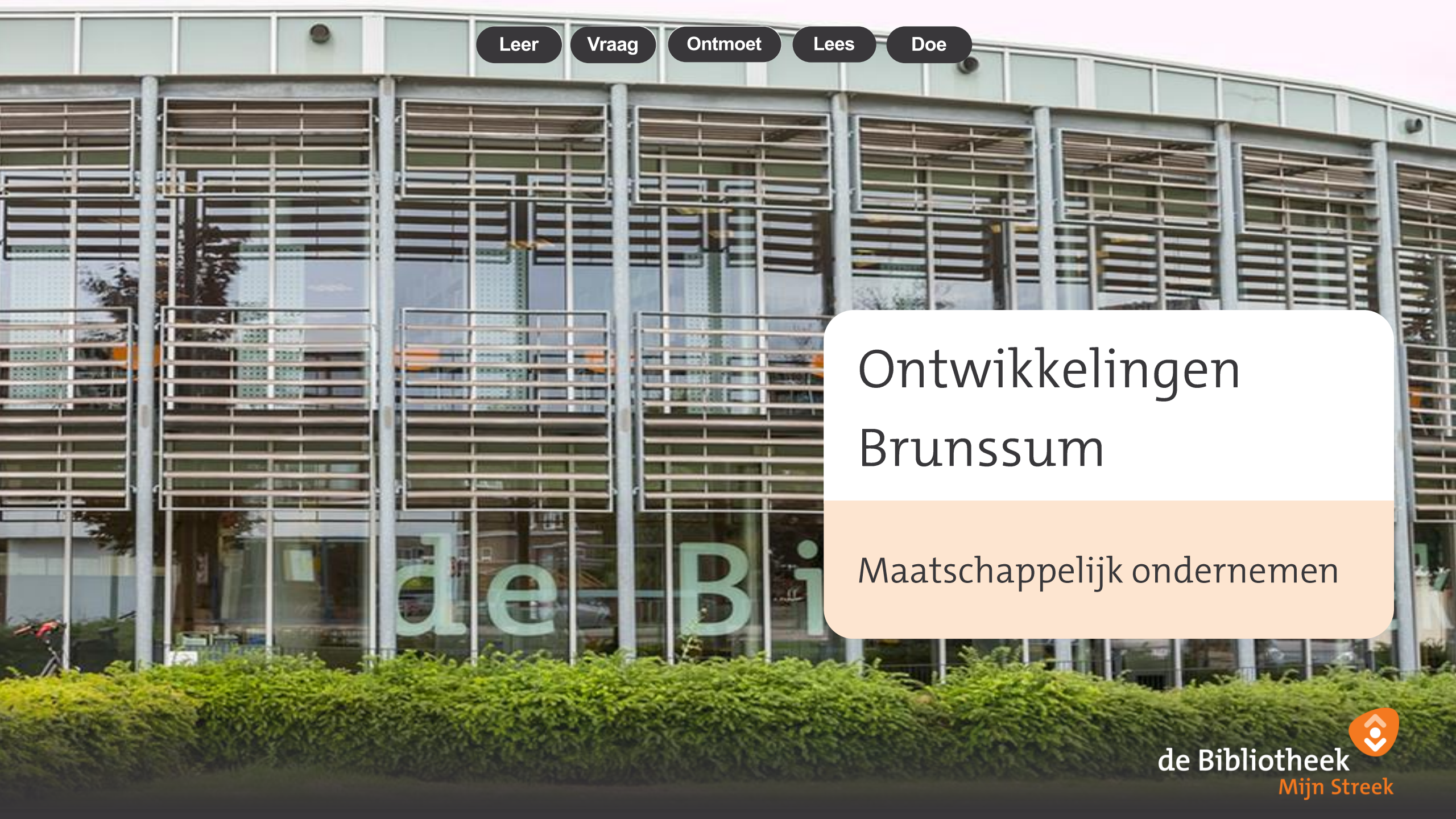

- In het netwerk: HuB. Programmering, Zorgkanteling, Jongerenprogrammering

Aantal activiteiten georganiseerd door openbare bibliotheken naar kernfunctie | Alle omvang | Alle provincies | Mijn Streek Bibliotl
| 2015-2024
3.000
2.500
2.000
1.500
1.000
500
0
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2022
2023
2024
96
292
0
8
23
120
250
8
22
285
108
0
59
280
149
17
13
435
297
58
39
101
69
30
316
232
107
1.433
361
148
15
1.446
1.206
156
91
414
467
530
939
285
1.084
2.100
2.999
Educatie en ontwikkeling
Leesbevordering
Kennis en informatie
Kunst en cultuur
Ontmoeting en debat
Totaal

Aantal deelnemers aan activiteiten naar kernfunctie | Alle omvang | Alle provincies | Mijn Streek Bibliotheek | 2015-2024
70.000
60.000
50.000
40.000
30.000
20.000
10.000
0
66.863
37.395
15.806
7.677
4.200
360
106
2.588
423
593
585
105
275
669
2.927
7.362
1.067
2.258
23.156
7.745
1.578
4.606
310
23.631
26.951
2.284
12.630
1.367
2019
2020
2022
2023
2024
Educatie en ontwikkeling
Leesbevordering
Kennis en informatie
Kunst en cultuur
Ontmoeting en debat
Totaal

Leer Vraag Ontmoet Lees Doe

Ontwikkelingen Brunssum

Maatschappelijk ondernemen

de Bibliotheek
Mijn Streek

Jouw toekomstige brunssum

Samen koers zetten naar het Brunssum van morgen

Brunssum in 2050

Koerskompas Brunssum

Dit is een document van Gemeente Brunssum
April 2025

Versie 1.0

1 Mens

De individuele Brunssumer bevindt zich relatief vaak in een kwetsbare sociaaleconomische positie. Er is sprake van een verhoogd risico op (kinder) armoede, een bovengemiddeld aantal NEET-jongeren en een groep inwoners die ondanks werk of een uitkering moeite heeft om rond te komen. Deze situatie wijst op structurele achterstanden op het gebied van werk, inkomen en onderwijs. Door vergrijzing en bevolkingskrimp staat ook de lokale beroepsbevolking onder druk.

Tegelijkertijd zien we in Brunssum veel onbenut potentieel. De diversiteit aan talenten en ontwikkelkracht vraagt om een maatwerkbenadering die beter aansluit bij persoonlijke omstandigheden. Een aanpak die inzet op herkenning en activering van deze aanwezige, maar vaak onbenutte kwaliteiten.

2 Wonen en wijken

Brunssum biedt goede voorzieningen op wijkniveau en kent een aantrekkelijke ligging dichtbij natuur. In regionaal perspectief zijn er woonkansen die nog niet volledig worden benut. Hoewel er arbeidsplaatsen beschikbaar zijn voor diverse doelgroepen, blijft de woonfunctie van Brunssum achter ten opzichte van het potentieel.

Binnen de gemeente bestaan grote verschillen tussen wijken. Met name in Noord en Oost, maar ook in specifieke delen van andere wijken, zoals de zuidzijde van de Rumpenerstraat, stapelen sociaaleconomische problemen zich op. Vooral kwetsbare huishoudens wonen hier. Er liggen kansen in het verbeteren van de woonkwaliteit, bijvoorbeeld door de modernisering van de bestaande woningvoorraad met behoud van de cultuurhistorie van voormalige Mijnkoloniën.

Ook de samenhang tussen buurten vraagt aandacht. De fysieke voorzieningen op wijkniveau zijn sterk, maar veel buurten functioneren nog als losse delen. Door gericht te investeren in de kwaliteit en verbinding van de openbare ruimte, kan de ruimtelijke én sociale samenhang worden versterkt. Dat draagt bij aan een inclusiever en veerkrachtiger stedelijk weefsel.

3 Gemeenschap

De maatschappelijke draagkracht van Brunssum verandert onder invloed van demografische en sociaaleconomische ontwikkelingen. Waar voorheen samenredzaamheid vanzelfsprekend was, is de sociale samenhang de afgelopen jaren afgenomen. Factoren zoals vergrijzing, het vertrek van jongeren en een instroom van kwetsbare huishoudens hebben de balans verstoord. De beroepsbevolking krimpt, terwijl de zorgvraag toeneemt door gezondheidsuitdagingen. Sectoren als zorg, onderwijs en vrijwilligerswerk voelen die druk dagelijks.

Demografisch gezien zijn er eerste tekenen van stabilisatie in de bevolkingsontwikkeling. Op de lange termijn blijft krimp verwacht, als gevolg van vergrijzing en een structureel negatieve natuurlijke groei. Deze trend blijft een uitdaging voor de toekomstige maatschappelijke draagkracht van de gemeente.

Toch beschikt Brunssum ook over waardevolle maatschappelijke structuren: de gemeente kent sterke sociale netwerken en een rijk verenigingsleven, die samen de basis vormen voor onderlinge betrokkenheid. Deze lokale verbinding biedt aanknopingspunten voor het versterken van gemeenschapszin en het vergroten van de veerkracht.

Er liggen vooral kansen in het activeren van dit bestaande sociale kapitaal. Door inwoners te betrekken bij maatschappelijke initiatieven en ruimte te geven aan persoonlijke ontwikkeling, kan de balans tussen draagkracht en draaglast worden verbeterd. Met name voor jongere generaties is er potentieel om toekomstperspectief te versterken, als we hen actief deel laten uitmaken van een gemeenschap waarin zelfregie en wederzijdse betrokkenheid centraal staan.

4 Ruimte en leefomgeving

Brunssum heeft unieke kwaliteiten: de nabijheid van natuurgebieden, het rijke mijnverleden en een mozaïek van buurten vormen waardevolle aanknopingspunten voor het versterken van de identiteit, leefbaarheid en gemeenschapsgevoel. Het herstel van oorspronkelijke ruimtelijke structuren en het beter benutten van bestaande infrastructuur en natuurlijke kwaliteiten bieden kansen voor een aantrekkelijke, gezonde woonomgeving.

Samenwerkingen

Gemeente: Burgerdag, Inburgering

Betere Buren - Basisvaardigheden

Kanskracht - Samen uitwerken van plannen

Kinderopvang -

Onderwijs – 3 keer volwaardige Bibliotheek op School

Ons Nieuwe Centrum

We gaan het centrum van Brunssum vernieuwen en toekomstbestendig maken. Op deze pagina vind je alle informatie over Ons Nieuwe Centrum.

Elkaar ontmoeten

Brunssumers ontmoeten elkaar graag. We treffen elkaar op het terras, in het café, in het Openluchttheater of bij een evenement. En wat is er een hoop te doen in Brunssum. In Ons Nieuwe Centrum zorgen we natuurlijk voor nog meer mogelijkheden en plekken om elkaar te zien.

Winkelen en meer

In Ons Nieuwe Centrum, moet je natuurlijk gezellig kunnen winkelen. Maar hoe fijn is dat je er ook terecht kunt voor een bezoek aan de kapper of het ophalen van je postpakketje. Zo hebben we nog wel wat handige diensten op ons wensenlijstje staan.

Wonen in het centrum

Wil jij graag wonen in het hart van Brunssum? In of dichtbij het centrum, waar altijd iets te doen is en waar je dicht bij de winkels en de terrasjes zit? In Ons Nieuwe Centrum ontstaan nieuwe mogelijkheden. In nieuwbouw maar ook bijvoorbeeld wonen boven winkels. Iets voor jou?

Een nieuwe locatie

Beweegredenen

Onderzoek

Vervolgstappen

Beweegredenen

Nu:

Decentrale ligging

Klimaat

Extra bezetting i.v.m. etages

Uitstraling en toegankelijkheid

Nieuwe functies niet ingepast

Toekomst:

Centraal

Ingericht op het moderne bibliotheekwerk

Laagdrempelig en open

Minimaal verdubbeling aantal bezoekers

Ruimte voor activiteiten en programma

Podium voor Brunssum(ers)

Combinatie met Bibliotheek op School en Boekstart in de kinderopvang

Onderzoek

- De realisatie van een volwaardige bibliotheekvestiging in het centrum van Brunssum draagt bij aan verbeterde zichtbaarheid, bereikbaarheid, toegankelijkheid en gebruik van de bibliotheekvoorzieningen.

- Maar ook versterkt de verplaatsing van de bibliotheek naar Brunssum centrum zowel de maatschappelijke als de economische vitaliteit van het hart van de stad.

- Door de centrale ligging, betere zichtbaarheid en de dagelijkse bezoekersstroom ontstaat een aanzienlijke impuls voor de lokale economie met een extra bestedingsvolume van naar schatting € 200.000 tot € 250.000 per jaar, dat via indirecte effecten oploopt tot circa € 300.000 à € 400.000 aan jaarlijkse economische spin-off

Vervolg

- Aanvullende onderzoeken
- Investering definiëren
- Raadsvoorstel

Een werkplaats voor het leven, dé Bibliotheek voor Brunssum!

Zijn er nog vragen?

